

[Lis Groes.]

forståeligt og glædeligt, at der mange steder i landet er interesse for oprettelse af universiteter. Også jeg må tillægge de nationale hensyn ganske særlig vægt, men det centrale i denne sag må efter min mening være, at vi får skabt de bedst mulige betingelser for undervisning og forskning til en pris, vort samfund kan betale.

Vi har netop afsluttet debatten om finanslovsforslaget. Advarende røster har lydt, fordi skatterne nu andrager over 30 pct. af nationalindkomsten, og ser vi på det økonomiske sekretariats betænkning over undervisningsbyggeri og lærerbehov, forudså man dér kun 25 mill. kr.s investeringer i 1960'erne til det tredje universitet, og først i 1970'erne en investering på 175 mill. kr. Disse beløb vedrører udelukkende bygningsudgifter. Dertil kommer indretningen, der beregnes til ca. 33 pct. af dette beløb, og endelig kollegiebyggeri, der er anslået til at koste ca. 225 mill. kr. i løbet af 1960'erne. Vi har allerede nu set, at dette beløb langt fra vil dække behovet for kollegieplads. Dertil kommer den helt nødvendige planlagte udbygning af universiteterne i København og Århus, der er anslået til et beløb på ca. 400 mill. kr. Nu skal alle disse tal ikke opfattes som et skræmmebillede over for den også efter min mening helt nødvendige investering i uddannelse og forskning, men blot understrege, at de økonomiske aspekter efter min mening må tillægges betydelig vægt.

Dertil kommer det undervisningsmæssige. Vi må ikke glemme, at lærerstaben i dag kun i beskedent omfang består af professorer. Undervisningsassistenter, lektorer og andre folk, der kun har undervisning som halvdagsjob, er langt den talstærkeste gruppe, og disse mennesker må altså have mulighed for beskæftigelse og indtjening ved siden af universitetsgerningen. En anden udvej er det naturligvis at ændre undervisningsformen, således at denne i højere grad varetages af full time lærere, men så må vi blot sørge for at finde ud af, hvor vi kan finde disse mennesker, og om vi er parat til at lønne dem, så de kan leve af det.

Endelig er der spørgsmålet om biblioteker og museer og nødvendige studiesamlinger. Det kræver tid og betydelige midler

at udbygge alt dette, og man må vel sige, at disse faktorer taler for en vis koncentration. Hvad endelig forskningen angår, er det vel naturligt, at videnskabsmænd gerne vil have kolleger også fra andre discipliner at udveksle erfaringer med.

Investering i uddannelse er en forudsætning for fortsat økonomisk vækst, og derfor er penge, investeret i denne sektor, ikke ensidigt en udgift; det kan på længere sigt blive til indtægt, også ud fra en samfundsmæssig vurdering. Jeg kan derfor tilslutte mig tanken om et permanent planlægningsorgan, men jeg ville være meget interesseret i at vide, om den højtærede minister allerede nu har gjort sig tanker om, hvornår vi f. eks. kan forvente et sydjysk universitet påbegyndt, og om det skal ligge i Ribe, i Haderslev eller omkring Vejle. Kan vi regne med et nyt universitet udbygget pr. tiår, eller hvad forestiller den højtærede minister sig?

Endelig må det vel være naturligt at spørge, om kommende universitetsudbygninger fortrinsvis skal foregå andre steder end dér, hvor befolkningstilvæksten foregår. Af den økonomiske årsoversigt fremgår det klart, at hele Jylland har haft en betydelig befolkningstilvækst, men hovedstadsamternes vækst har dog både i 40'erne og 50'erne været langt den største. Betænkningen om det tredje universitet har da også været inde på tanken om at placere det tredje universitet i Københavns nærhed, men man har ment, at Odense vil aflaste København, og har tilsluttet sig det synspunkt, at kulturelle institutioner bør spredes ud over landet. Så længe vi savner en Store-Bæltsbro — og det ser ud til, at dette savn ikke vil være afhjulpet de første mange år — er det nu vanskeligt for mig at se, at Odense ligger særlig nær ved København, og jeg mener derfor, man skal være noget forsigtig med at tro for meget på en aflastning af København, medmindre man skridder til det, der i betænkningen kaldes den lokale adgangs begrænsning for studenterne. Selv om lokal adgangs begrænsning er den mildest tænkelige form for adgangs begrænsning, har det vel netop for Århus' vedkommende været en meget positiv faktor i hele universitetetsudbygningen, at de studerende er mødt frem af egen fri vilje; ikke én eneste af de studerende er sendt